

BIDE LUZE BATEN ABIAPUNTUA

Emakumeentzako greba da Euskal Herriko mugimendu feministak antolatutakoa. Ezker-eskuin begira aritu dira, eredu bila: Islandia (1975), Herrialde Katalanak (2015), Polonia (2016), iaz berriz, 70 herrialdetan gutxi-gehiago zabaldu zen greba... Ez da lanpostua babesteko lanuztea, ez da lan baldintza duinak aldarrikatzeko eguna. Emakumeek bizitza duina eskatuko dute eta hori lortzeko lantokian, zaintza lanetan, ikasketetan, aisialdian, kalean, dituzten fronteak lehen lerrora ekarriko dituzte.

**Ilazki Gainza Giraldo
(Kalaka)**

ARGAZKIAK: ARITZ LOIOLA

MS Greba!
feminista

“Martxoaren 8a beti izan da langile mugimenduari lotutako eguna eta horretan sakondu nahi dugu: emakume eta langile izatea gurutzatzen diren zapalkuntza horretan. Greba feminista, greba da; baina kasu honetan greba produktibotik erreproduktibora heltzen den greba izango da”. Naia Torreal dai Mandalunizen hitzak dira, Bilboko Bilgune Feministako kide eta M8ko grebaren antolatzaileetakoaren hitzak. Emakumeak geldituz gero zer gertatuko litza-teke? Zaintza lanak baloratzen al dira jendarte an? Kontziente al gara horien beharraz lanera edo eskolara garbi jantzita, ondo elikatuta eta osasuntsu goazenean? Nork egiten ditu halako lanak? Gehienetan emakumeek, batzuek ordainpean eta beste askok (gehienek) doan.

Mugimendu feministak emakume guztiei deia luzatu die martxoaren 8an egingo diren lanuzte eta ekintzetara bertaratzeko; aldi berean, ezin dutenei baina grebaren beharra azpimarratzen eta babesten dutenei amantalak leihotik zintzilikatzeko eskatu diete. Antolatzaileak jabetzen dira zaintza lanean eta beste hainbat lan prekariotan dabilen emakume askori ezinezkoa izango zaiola grebara fisikoki batzea. Ondorioz, ikusgarritasuna eta babesa emateko modu desberdinen bila aritu dira, emakume bakoitzaren egoera desberdina dela kontuan izanda. Aurtengo greba feminista prozesu luze baten hasiera dela diote, oraindik borroka-urte asko geratzen dira zoritxarrez, eta lehen urratsa zaintza lanei eta horietan lanean dabilen emakumeei ikusgarritasuna eta balioa ematea da.

Zaintza lanen feminizazioaz eta beste kontuez aritu gara Silvia Cony Haydee

“EMAKUMEOK* PLANTO” MANIFESTUA

Emakumeok planto* lelopean grebarako deialdia zabaldu du Euskal Herriko mugimendu feministak lan, ikasketa, zaintza eta kontsumo esparruetan. Manifestuan hala diote: “Iaz, 70 herrialde baino gehiagotan, emakumeek* nazioarteko emakumeen* grebarako deialdia zabaldu zuten, emakumeen* kontra indarkeria eta desberdintasun molde ugari eragiten dituen munduaren aurrean. Aurtengo martxoaren 8an Euskal Herriko mugimendu feministak bat egin nahi du *Emakumeok* planto* aldarriarekin, menpean hartzen eta zapaltzen gaituen sistema kapitalista, arrazista eta heteropatriarkala salatzen. Honako eguna bide luze baten abiapuntua izango da. Bide horretan, aliantza berriak ehunduko ditugu, bateratuz eta elkar ezagutuz, gure borroka berriz pentsatuz, erresistentzia berriak erakiz, eta baztertzen gaituen mundutik askatuz, betiere alternatiba feminista bat sortzeko helburuarekin”.

Antolatzaileek emakume hitzari asteriskoa jarri diote eta hona haiek emandako azalpena: “*Emakume* izendapena erabiliko dugu, martxoaren 8ko greba feministan artikulazio politikorako baliagarria delakoan, nahiz eta genero sistema bitarraz gaindi askotariko gorputz, ibilbide, bizipen, ahalmen eta identitateak bagaren (bollerak, transak...)”.

Rivasekin, Munduko Emakumeak elkarteko kidearekin. Harro dago greba feministan zaintza lanen prekarizazioa ozen eta sendo salatuko delako. Zaintza grebak egitearen garrantzia azpimarratu du egoera salatu eta ikusarazteko baliabide eraginkorra delakoan, jendarte eta erakundeak presionatzeko, besteak beste. Martxoko greba prozesu bat izaten ari den era berean, zaintza lanak egiten dituzten ordainpeko etxeko langileek beren egoeraz jabetzeko prozesu luze bezain sakona lantzen dutela ziurtatu du. Lehenik eta behin, “gure eskubideen jabe ez bagara, beldurra eta presioa gailentzen dira. Etxeetan internan moduan lanean dabilen emakume gehienak migranteak dira, asko paperik gabe daude eta beren eskubideen jabe ez direnez, beldurtuta daude. Nola batuko dira grebara, askok atsedetik ere ez badute?”. Lanuzteez gain, amantala zintzilikatzea edo besoko morea eramatea moduko ideien garrantzia gorai-patu du, sinbolikoki bada ere, zaintza lanak ikusaraztea ezinbestekoa baita jendarte sentsibilizatu eta egoera aldatzen hasteko.

» Silvia Cony Haydee Rivas, Munduko Emakumeak elkarteko kidea harro dago greba feministan zaintza lanen prekarizazioa ozen eta sendo salatuko delako

ZIRGARI
SARIAK
BERDINTASUNA

Ohorezko Saria. Ibilbide pertsonala.

ADELA ASUA

Emakumeenganako indarkeriaren kontrako borroka.

OBLATAS

Ahalduntze eta balio-aldaketa.

ZINEMAKUMEAK GARA!

Erantzunkidetasun eta kontziliazioa.

MUTUALIA

 Bizkaia
foru aldundia
diputación foral

bbk

GREBA FEMINISTA EREDUAK NAZIOARTEAN

Islandia, 1975

Emakumeen %90ak greba egin zuen

1975. urtean, Reykjavik hiriburuan 25.000 emakume baino gehiagok kaleak hartu zituzten. Herrialde osoan emakumeen %90ak greba egin zuen. Banku, eskola, fabrika eta komertzioak itxi egin behar izan zituzten, hau da, herrialdea gelditu zuten. Horren ondorioz, gizonak geratu behar izan ziren zaintza lanetan.

Euskal Herriko mugimendu feministaren helburuetara gehien hurbiltzen den greba eredua da. Oraindik lan asko dagoen arren horrelako greba feminista bat egin ahal izateko, aurtengoa lehen urratsa da, eta martxoaren 8aren ostean ere lanean jarraituko dute "emakumeon prekaritatea hainbat eremutan salatzeko".

Euskal Herria, 2012

Amantalak balkoian

2012ko martxoaren 29an, Euskal Herriko Emakumeen Mundu Martxak *Amantalak balkoira*, emakumeok kalera lelopean pobrezia feminizazioa eta zaintza lanen egoera prekariora salatzeko greba deitu zuen. "Egungo greba feministaren aurrerakaria izan zela esan dezakegu", dio Naia Torrealдай aurtengoaren antolatzaileetako batek.

Herrialde Katalanak, 2015

Vaga de totes

Herrialde Katalanetan ematen ari den mugimendua, *Vaga de totes* (Guztion greba) izenekoa, eredugarria izan da Euskal Herriko mugimendu feministarentzat.

Hitzaldi eta ekintza ugari antolatu dituzte Euskal Herrian eta harreman estua dago mugimenduen artean.

2015eko maiatzaren 19an egin zuten *Vaga de totes* hainbat hiri, herri eta auzoetan. Guztion grebak greba orokor eredu klasikoa zalantzan jartzea eta lanaren kritika feminista egitea du helburu, historikoki emakumeek egin dituzten eta egungo sistemaren eta bizitzaren sostengua diren lan erreproduktiboak ikusaraziz.

Polonia, 2016

Abortatzeko eskubi-dearen alde

Europako herrialde horretan emakumeek arropa beltzak jantzi zituzten eta bandera beltzak haizatu. Lanea eta eskolara joateari utzi zioten eta bidean zen abortarene legearen aurka egin zuten aldarri. Legeak abortatzea debekatu zuen.

Zaintza lanak pribatizatutako lanak dira, askotan etxean egiten direnak eta horrek oztopatzen du bertan pasatzen denaren berri izatea. Sarri emakume zaintzaileaz eta nagusiaz gain, beste inork ez du egoeraren berri izaten. Atzerritik lanera etorritako emakume horiek, Euskal Herrian beren bizitza sostengatzeaz gain, beren herrialdean familiari ere eutsi behar izaten diote eta presio hirukoitza eragiten die: nagusiarena, bere familiarena, eta beren buruei ezarritakoa. Esplotazioa, lan jardun amaiezinak, atsedunik gabe lan egiteko beharra, beldurra, eta bakardadea jasaten dituzte; prekarietate egoera latza, alegia. Munduko Emakumeen elkarteak Haydee Rivasek zerrenda luzatu du: sexu abusua, bortizkeria, gaixotasunak eta xenofobia.

Etxeko langileok saretuta egoteari garrantzi handia ematen dio Haydee Rivasek: “Ez zara lehen aldian bakarrik joango milaka pertsona dauden manifestazio batera, zure lagunak, kideen babesa beharrezkoa da halakoetara ausartu eta zure egoeratik borrokatzeko”. Greban kolektibotasuna bermatzea eta aniztasuna –arrazak, gorputzak, herrialdeak, eta abar– bultzatzea ezinbesteko premisak direla iritziz dio. Berak azken urteetan jabetze prozesu sakona landu duen arren, badaki zaintza lanetan dabilzan emakume migrante eta ez migrante askok ez dutela beren eskubideen berri, eta ondorioz lanuzteak egiteko, beren eskubideak aldarrikatzeko, sarean beren buruak babesteko mugatuta daudela. Emakume horiengana iritsi eta norberaren prozesuan babestea beharrezkoa dela aldarrikatu du, nahiz eta badakien lan zaila dela. Emakumeok egoera gogo-

M8-AN GIZONAK

Antolaketa batzarretan gizonen egitekoa martxoaren 8an zein izan behar den ez dute hausnartu, haien ustez gizonen lana delako eta ez mugimendu feministarena; azpimarratu dutena da gizonak aliatu izan behar direla, hau da, “gu gara subjektuak, emakumeon greba dela ulertu behar dute, eurek ez dutela greba egin behar”.

12 pista M8ari begira

Espainiako Estatuan egoitza duen Genero Berdintasunaren Aldeko Gizonen Elkarteak (AHIGE) hainbat aholku eman dizkie gizonari. Sare sozialetan asko zabaldu dira eta euskararazko bertsioa ekarri dugu hona. Ondoren 12 gomendioak:

- Aita bazara zure seme-alabez arduratu eta eztabaida zein ikasle greba lagundu (guraso elkarteak, eskolak...).
- Laguna bazara, zure lagunak umeak zaindu ditzakezu.
- Lankidea bazara, lantokian emakume* greba zabaltzeko, babesteko, zerbitzu minimoak egiteko edo emakume* lankideen lana egiteko eskaini ahal duzu zure burua. Egunezko soldata mugimendu feministari eman diezaiokezu, edo lantokian emakume* grebarentzat erresistentzia kutxa antola dezakezu.
- Enpresak nagusia bazara, zure enpresan lan egiten duten emakumei* elkartzat adierazi eta errepresalia, trabak eta arazoak saihestu.
- Ikaslea bazara, eskolara joango ez diren emakume* ikaskideak eta ikasleak lanuztea babestu.
- Irakaslea bazara, martxoaren 8an zerrendarik ez pasa. Gogoratu, zure ikasleak hutsegitea justifikatuta dago: kalean dabilta “gu hiltzen ari dira” oihukatzen eta “bizi nahi dugu” aldarrikatzen.
- Zure familian, elkarbizitza taldean edo inguru afektiboan zaintza behar duenik badago, has zaitez egun horretatik aurrera ohituraz emakumeok* betetzen dugun lan horretaz arduratzen.
- Emakume* batekin harreman sexu-afektiborik baduzu, martxoaren 8an kalean egoteko behar duen laguntza guztia emaitzatu.
- Zabaldu mezua zure lagun eta talde guztien artean. Militantea bazara, eraman zure eremu politikora.
- Ez kontsumitu saltokietan. Batu zaitez kontsumo grebara.
- Martxoaren 8an mobilizazioetara bazoaz (horrek esan nahi du aurreko egoeretan zure bizitzan ez dagoela zure laguntza behar duen emakumerik*), jar zaitez atzeko aldean, agindurik eman gabe, eta manifestazioa zuzentzeko asmorik gabe, laguntzeko jarraitu.
- Greba egunaren aurretik eta ondoren beste gizonetakoekin bildu zaitezke, maskulinitateen inguruan elkarrekin hausnartzeko, lan pertsonala eta kolektiboa egiteko, zuen pribilegioez kontzientzia hartzeko eta menderakuntzarik gabeko jendartearen lortzeko bidean pausoak emateko.

rrak bizi behar izaten dituzten arren, Haydee Rivas harro dago geroz eta gehiago ari direlako elkarrekin parte hartzen, saretzen, eta elkarren babesari esker, duten egoeraz eta eskubideez jabetzen: "Protagonistak gara, geroz eta gehiago", dio pozik.

Gizonak izan ditu gogoan Haydee Rivas: "Ezinbestekoa da batez ere gizonak ohartzea zaintza lanei esker ez balitz, bizitzak ezingo lukeela aurrera egin eta denon artean banatu behar direla".

Martxoaren 8 hau, desberdina

Aurtengo martxoaren 8ak aurreko urtetakoekin dituen desberdintasunez galdetuta, Leire Murguialdayk, Donostiako asanblada feministako kideak zera aipatu digu: "Lehenengo urtean ere lanuzte batzuk egin ziren, baina aurtengoan jada prozesu bat abiatu dugu eta hori da garrantzitsuena, greba feminista antolatzeke lantzen ari garen prozesua bera. Orain arte jai kutsua izan dute martxoaren 8ek eta aurtengoan emakumeentzat elkargune izateaz gain, borrokarako eguna ere badela ikusarazi

GIZARTE EREDU OSOA ALDATZEA HELBURU

Muga guztiak gaindituko dituen greba feminista proposatzen du mugimendu feministak. Aldarrikapenak lan munduaz harago doaz, lanaren kontzeptua birplanteatu nahi du eta horretarako zaintza betebeharrei eta kontsumoari lotutako lanuztearen aldeko apustua egingo du. Manifestuan hala dio: "Bizi dugun lan eta gizarte gatazka ez da sekula konponduko ugalketaren eremuari so egiten ez badiogu. Emakumeek* kalean, etxean, lantokian eta eremu intimoan hartzen duten espazioa berriro moldatu nahi dugu. Gure borrorak lan esparrua, politika, bizitza eta ekonomia zeharkatzen ditu. Hau ez da defentsarako greba hutsa: eredu osoa aldatuko duten proposamen politikoekin aterako gara kalera!".

nahi dugu". Era deszentralizatuan antolatu dira Hego Euskal Herriko grebarako. Herri eta hirietan batzar ireki eta parte-hartzaileak egin dituzte azken hilabeteetan eta leku bakoitzean dituzten aukera eta indarren arabera egin dute greba eguneko antolaketa, ekintzak ere era batekoak edo bestekoak izango dira. Eskualde bakoitzaren idiosinkrasia kontuan izatea ezinbestekoa iruditza zaio Euskal Herriko mugimendu feministari, eta horregatik, helburu bera izanik, ekintza eta antolaketa autonomoa bultzatzen dute, nazio mailako saretzea bideratzen duen lantaldea ere edukita koordinazio orokorra egon dadin. Alabaina, eguneko bi momenturako proposamen bera egin dute: 12:00etan ekintzak eta arratsaldean manifestazioa.

Murguialdayk "ekintza desobediente" gisa definitu ditu han eta hemen egingo direnak. Torrealdaik ondokoa gehitu du: "Grega feminista hau greba ohikoetatik bereizten da ez direlako sindikatuak greba deitzen dutenak, mugimendu feministak sindikatuen aliantzarekin baizik". ■

Emakumeok* sistemari planto!

Guztia geratzea gure esku

#EmakumeokPlanto

Martxoak 8 Greba feminista 2018

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

Martxoak 8
Emakumeok
planto

Plantak
11:00etatik 15:00era •
18:00etatik 22:00etara
Mobilizazioak
12:00etan • 20:00etan

